

Gebelikte HBsAg Pozitifliği Saptanarak Doğumda Aşı+HBIG Yapılan Bebeklerin ve Annelerin Güncel Durumları ile İzlem Sonuçları

Funda Balaylar¹, Selma Tosun², Bora Baysal³

¹Erzurum Şehir Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı, Erzurum

²İzmir Şehir Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı, İzmir

³İstinye Üniversitesi Tıp fakültesi, Neonatoloji Ana Bilim Dalı, İstanbul

GİRİŞ-AMAÇ

- Ülkemizde HBsAg taşıyıcı gebelerin ve çocuklarının takipleriyle ilgili yeterli çalışma olmadığından bu konunun sahaya yansımaları bilinmemekte ve uygulamada çeşitli aksaklıklar yaşanmaktadır.
- Bu çalışmanın amacı; gebelik veya doğum sırasında annesinde HBsAg pozitifliği saptanarak doğumda aşı+HBIG yapılmış olan bebeklerin annelerine ulaşarak annelerin HBV enfeksiyonuna ilişkin farkındalıklarının ölçülmesi; bebeklerin doğum sonrası takip, aşılanma, HBV tetkik durumlarının yanı sıra hem annelerin hem de bebeklerinin güncel HBV durumlarının öğrenilmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

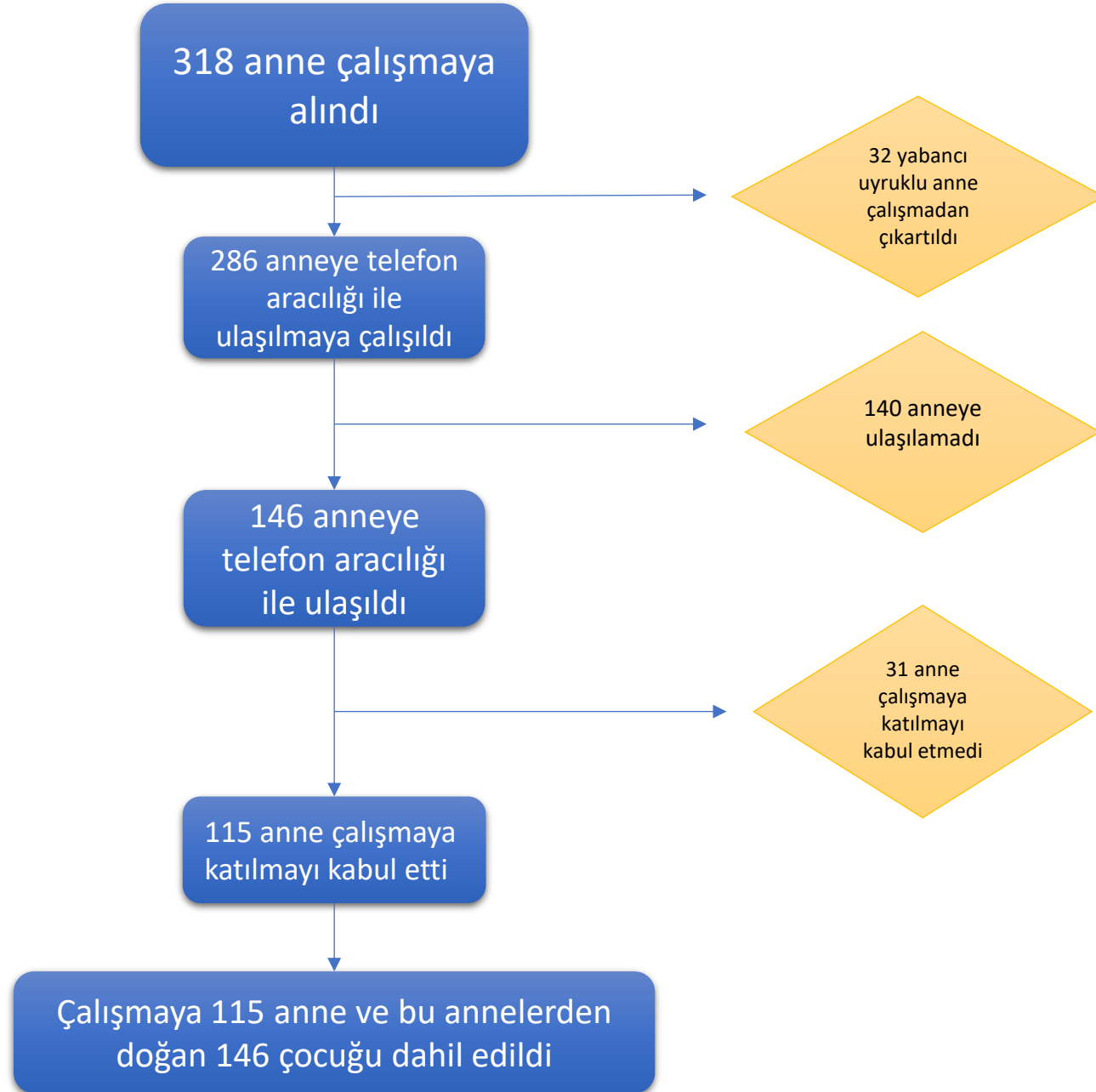
- Çalışma evrenini:
  - İzmir Buca Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde
  - 2008-2018 yılları arasında
  - Gebelikleri sırasında veya doğum esnasında HBsAg tetkiki yapılarak pozitiflik saptanmış anneler
  - Bu annelerden doğan ve doğumunda aşı+HBIG uygulanmış olan bebekler oluşturmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

- Veriler otomasyon sisteminden çıkartılmış, mükerrer veriler dışlandıktan sonra annelere telefonla veya Aile hekimleri aracılığıyla ulaşılmaya çalışılmıştır.
- Çalışmaya katılmayı kabul edenler hastaneye haftanın belli günlerinde çağrılmış; kabul edip gelen annelere yüz yüze anket uygulanarak HBV enfeksiyonu hakkındaki bilgileri, takibe gitme durumları, çocuklarına aşı+HBIG yapıldığından haberdar olup olmadıkları, çocuklarının sonraki aşılarını devam ettirip ettirmedikleri gibi soruların yanı sıra eşlerinin, varsa diğer çocuklarının, anne baba ve kardeşlerinin HBV durumları sorulup kaydedilmiştir.
- Annelere bu konuda eğitim verilmiş, kendilerine ve çocuklarına yapılması gereken tetkikler anlatılmıştır.
- Çalışmaya pandemi nedeniyle 1,5 yıl ara verildikten sonra görüşmelere devam edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya alınan hastaların telefon/anket davetine yanıt verme durumları

BULGULAR

ANNELERİN SOSYO-DEMOGRAFİK VERİLERİ	
YAŞ (ORTALAMA ± SD)	36,2 (±6,6)
EĞİTİM DURUMU (n=115)	(n,%)
OKUR-YAZAR DEĞİL (n,%)	8 (7%)
OKUR-YAZAR (n,%)	5 (4,3%)
İLKOKUL (n,%)	40 (34,8%)
ORTAOKUL (n,%)	35 (30,4%)
LİSE (n,%)	20 (17,4%)
ÜNİVERSİTE (n,%)	7 (6,1%)
MESLEK (n=115)	
EV HANIMI (n,%)	108 (93,9%)
İŞÇİ (n,%)	3 (2,7%)
ESNAF (n,%)	2 (1,7%)
MEMUR (n,%)	2 (1,7%)
DOĞDUĞU YER (n=115)	
İÇ ANADOLU BÖLGESİ	7 (6,1%)
EGE BÖLGESİ	34 (29,6%)
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ	14 (12,2%)
GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ	49 (42,6%)
BALKANLAR	2 (1,7%)
KARADENİZ BÖLGESİ	3 (2,6%)
MARMARA BÖLGESİ	1 (0,9%)
AKDENİZ BÖLGESİ	5 (4,3%)
TANI YILI (n=115)	
1-5 YIL	8 (7%)
6-10 YIL	47 (40,8%)
11-20 YIL	54 (47%)
21 ÜSTÜ	6 (5,2%)

- Annelerin sosyodemografik verilerine bakıldığında yaş ortalaması **36,2 SD ± 6,6 (22-52)** olup **%54,8'inin Doğu ve Güneydoğu Anadolu** bölgesi kökenli olduğu
- Eğitim düzeyine bakıldığında ise annelerin **%76,5 ortaokul ve altında** eğitilmiş olduğu görüldü

BULGULAR

Annelerin Doğum Yıllarına Göre Dağılımı

- Ülkemizde ulusal HBV aşılması 1998 yılında başladığı ve daha sonra yapılan catch-up aşı kampanyalarıyla **1991 yılına kadar doğmuş olanlar teorik olarak aşılanmış** kabul edildiği için annelerin yaş grupları incelenirken 1990 öncesi, 1991-1997 arası ,1998 yılı ve sonrasında doğanlar olmak üzere üç gruba ayrıldı
- Annelerin %76,6'sının 1990 ve öncesinde doğduğu yıllar içinde bu oranın giderek azaldığı görüldü

DOĞUM YILI	SAYI	YÜZDE
1990 ve öncesi doğanlar	86	76,6
1991-1997 arası doğanlar	27	21,6
1998 ve üstü doğanlar	2	1,8

BULGULAR

Annelere Tanı Konma Şekilleri

- Tanı konma şekilleri incelendiğinde en sık gebelik sırasında (n:51- % 44,3) ve evlilik öncesi yapılan kan tetkiki ile (n:51- % 44,3) tanı aldıkları öğrenildi

TANI ŞEKLİ	SAYI	YÜZDE
GEBELİKTE TETKİK	51	44,3
EVLİLİK İŞLEMLERİ SIRASINDA	51	44,3
AMELİYAT ÖNCESİ TETKİK	1	0,9
AİLEDE BAŞKA HBV NEDENİYLE	5	4,3
RUTİN TETKİK	7	6,1

BULGULAR

Annelerin güncel HBV durumları

- Annelerin güncel HBV durumuna bakıldığında %82,6'sinin inaktif taşıyıcı, %7'sinin HBsAg kaybı, %5.2'sinin immuntoleran olduğu; kalan %5.2'sinin ise oral antiviral kullandığı görüldü

GÜNCEL HBV DURUMU	SAYI	YÜZDE
İNAKTİF TAŞIYICI	95	82,6
İMMUNTOLERAN	6	5,2
ORAL ANTİVİRAL KULLANIYOR	6	5,2
HBsAg KAYBI	8	7,0

BULGULAR

Annelerin düzenli kontrol durumları

- Çalışmamıza katılan 115 annenin hepsi HBsAg pozitif olduğunu biliyordu fakat bu hastaların **yalnızca %33'ünün (n:38)** düzenli olarak kontrole gittiği öğrenildi

KONTROLLERE DÜZENLİ GİTME (n=115)	SAYI	YÜZDE
EVET	38	33
HAYIR	77	67

BULGULAR

Tablo : Annelerin diğer aile bireylerine HBV'ye ilişkin tetkik yapılma durumu

Annenin	Evet	Hayır
Annesine HBV bakılmış mı	32 (%27,8)	83 (%72,2)
Babasına HBV bakılmış mı	30 (%26,1)	85 (%73,9)
Kardeşlerine HBV bakılmış mı	38 (%33)	77 (%67)
Eşine HBV bakılmış mı	65 (%56,5)	50 (%43,5)

- Çalışmamıza katılan 115 anneye aile bireylerine HBV'ye ilişkin tetkik yapıp yapılmadığı sorgulandığında ; **en çok eşlerine (%56,5) tetkik yaptırmış olduğu** ; anne-baba ve kardeşlerine oldukça düşük oranda tetkik yapıldığı görüldü

BULGULAR

- Çalışmamızda annelerin hepsinin HBsAg durumuna doğum öncesi veya doğum sırasında bakılmış fakat sonrasında büyük çoğunluğuna ileri tetkik istenmediği görülmüştür.
- Gebelik döneminde %37'sinin HBeAg durumuna, %30.9'unun ise HBV-DNA düzeyine bakıldığı görülmüştür.

BULGULAR

- Toplam 146 çocuğun 65'ine (%44,5) herhangi bir zamanda HBV açısından tetkik yapılmıştır
- HBV tetkiki yapılan **65 çocuğun sadece birinde (%1.5) HBsAg pozitifliği** tespit edilmiş ve bu çocuğun annesinin gebelik döneminde HBV yönünden takipsiz olduğu bu nedenle gebelikteki HBeAg durumu ve HBV-DNA düzeyinin bilinmediği ve bu annenin güncel HBV durumuna bakıldığında immuntoleran olduğu görülmüştür
- HBV serolojisi bakılan diğer çocukların ise **%70,8'inin (n:46) aşıllı, %12,3'ünün (n:8) bağışık, %15,4'ünün ise (n:10) HBV göstergeleri negatif olduğu** öğrenilmiştir

SONUÇ

- Gebelikte HBsAg taraması ve bebeklerin uygun bağışıklanması (HBV aşısı+HBIG) çok önemlidir ve ihmal edilmemelidir.
- Çalışmamızda uygun immunoprofilaksi ile bebeklerin büyük çoğunluğunun HBV enfeksiyonundan korunduğu fakat annelerin bu konuda farkındalıklarının az olduğu görülmüştür.
- Gebeliğinde HBsAg pozitifliği saptanan annelere yeterli bilgi verilmediği bu konuda aksaklıkların olduğu görülmektedir.
- Bu nedenle gebelikte HBsAg pozitifliği saptanan kişilere HBV enfeksiyonu hakkında bilgi verilmeli, gebelik süresince HBV ile ilgili düzenli takip gerekliliğinin ve hastalığın bulaşma yollarının anlatılarak çocuklarına doğumda aşı+HBIG uygulanmasının önemi vurgulanmalıdır.
- Ayrıca aynı evde yaşamasalar bile aile bireylerine özellikle de doğum sonrası 9-12. aylarda çocuklarına tetkik yaptırmanın önemi belirtilmelidir. Bu konuda broşür, eğitim, gebe okulu vb.den yararlanılabilir.

TEŞEKKÜRLER 😊